

АКАДЕМИК САВА ГАНОВСКИ

Институт за
литература
БИБЛИОТЕК

СЕДМИЯТ КОНГРЕС НА БКП И ЗАДАЧИТЕ НА НАШАТА ЛИТЕРАТУРА И ИЗКУСТВО

За историческия VII конгрес на Българската комунистическа партия не може да се говори или пише без чувство на голяма радост и патриотична гордост, тъй като тоя конгрес придоби изключително значение както в историята на нашата партия, така и в историята на българския народ; той се издига като гранитен камък в нашето социалистическо строителство, приключвайки един етап от него и откривайки нов, по-висок; той разкри широките и светли перспективи на по-нататъшното наше обществено развитие. Седмият конгрес е от огромно значение за развитието и на нашата наука и култура, на литературата и изкуството.

В изнесения от др. Тодор Живков доклад на Централния комитет, в доклада на др. Антон Югов по директивите за третата петилетка беше направен научен, марксистко-ленински анализ на развитието на нашата страна от VI конгрес до днес, бяха набелязани огромните достижения в областта на нашия обществен, икономически и културен живот и въз основа на тия достижения бе набелязана и перспективата за по-нататъшното светло наше развитие.

Нашата индустрия се увеличи в сравнение с 1939 г. приблизително осем пъти. В селското стопанство 92% от земята е кооперирана. С това нашата народна власт под ръководството на Българската комунистическа партия разреши най-тежката и сложна задача след Девети септември — преустройството на дребната и разпиляна селска собственост на социалистически основи. Немалки постижения имаме в областта на нашия транспорт, търговия и пр. Укрепна и нашият държавен апарат.

В доклада си др. Живков отбелязва, че „изграждането на социалистическото общество не се състои само в създаването и развитието на социалистическата икономика. Този процес изисква същевременно да се извърши постепенно и социалистическата културна революция в обществото, да се доведе докрай преустройството във всички области на науката, изкуството и културата върху основите на марксизма-ленинизма, да бъде ликвидирана изцяло неграмотността, да се въведе задължително средно политехническо и професионално образование, да се преодолеят остатъците от капитализма и да се изгради и укрепи социалистическото съзнание у хората“ (стр. 85).

И в това отношение VII конгрес отбеляза огромни постижения: в основна линия е извършена и културната революция в нашата страна. На идеологическия фронт, в учебните заведения и пр. имаме пълното го-

сподство на социалистическата идеология, на марксизма-ленинизма. Ликвидирана е неграмотността, преустрои се нашето образователно дело.

Следователно поставените от V конгрес задачи за изграждането на икономическите и културни основи на социализма в нашата страна са изпълнени, приключен е преходът от капитализма към социализма с пълната победа на социализма, на социалистическите производствени отношения в града и селото. С основание конгресът бе наречен конгрес на победата на социализма.

Измени се социалната структура в нашата страна. Не само работническата класа, но и селячеството е вече социалистическа класа, съюзът между работниците и селяните е издигнат на нова по-висока степен. Промени се и нашата интелигенция. Тя не само нарасна количествено, но и се преустрои на марксистко-ленински основи, стана социалистическа интелигенция. Цялата наша нация се превръща в социалистическа. А всичко това означава, че вече не класовата борба, не антагонистическите класови противоречия, а морално-политическото единство на народа, патриотизмът, борбата между старото и новото чрез критика и самокритика се очертават като важни обществени фактори.

Седмият конгрес действително разкри грандиозни и светли перспективи в нашето развитие и както с тях, тъй и с огромните наши достижения той удари безпощадно върху вражеските клевети, разпространявани и в миналото, и сега, че не било възможно в една селска, изостанала България да се строи социализъм, не било възможно нашите невежи селяни, сраснали със своята дребна частна собственост, да се отдадат на социалистическо строителство. Нашият народ доказва, че е достоен за свободата си. Той изгражда много по-съвършена икономика и култура в сравнение с буржоазното минало. Той решително скъса и с частната собственост. В селото труженикът победи собственика, при все че предстои още много да се работи до пълното ликвидиране на собственическата психология. Народът ни е пораснал, възмъжал е и не може да има никакво съмнение, че той достойно ще продължи своето велико дело — изграждането на социализма-комунизма, т. е. изпълнението и на поставените задачи от VII конгрес.

Конгресът дори надскочи нашите национални граници, той е от значение и за цялото световно работническо движение, за целия социалистически лагер. И то не само защото присъствуваха десетки представители на другите братски комунистически и работнически партии начело с делегацията на КПСС, ръководена от Никита Сергеевич Хрущов, не само поради произнесената от Хрущов историческа реч върху ревизионизма, но защото опитът, който беше изнесен на конгреса от нашата партия, опитът на нашия народ в борбата за изграждането на социализма, за правилното разбиране основните закономерности на прехода от капитализма към социализма съобразно с нашите национални, исторически и пр. особености, има стойност както за комунистическите и работническите партии в социалистическите страни, така и за комунистическите и работническите партии в капиталистическите страни. Не случайно някои делегати от социалистическите и от капиталистическите страни подчертаваха, че през престоая си на нашия конгрес и в нашата страна те са пораснали с една глава по-високо, че нашият конгрес е бил действително школа за тях.

Ние сме убедени, че и в изучаването на материалите от VII конгрес и особено на докладите и решенията, и в борбата за тяхното изпълнение

нашият народ, нашата интелигенция и особено нашите творчески работници също така ще пораснат с една глава по-високо.

На конгреса особено силно бе подчертано значението на науката и културата в изпълнението на грандиозните икономически и политически задачи на третата петилетка. Особено внимание бе отделено на идеологическия фронт. И това не е случайно: той играе важна роля в изграждането на социализма. Ето това трябва добре да бъде разбрано от всеки интелектуалец, от всеки културен творчески работник.

Но от друга страна бе подчертано, че макар на идеологическия фронт у нас да господствува социалистическата идеология, нашата наука и култура, въпреки своите достижения, сериозно изостават от достиженията на социалистическото строителство.

В доклада на др. Тодор Живков се казва:

„Животът показва, че социалистическото преустройство на идеологическия фронт и комунистическото възпитание и превъзпитание на хората е сложен, труден и продължителен процес, който се извършва много по-бавно и трудно от социалистическите промени в политическия и стопанския живот, тъй като съзнанието на хората обикновено изостава от развитието на общественото битие.

Но колкото и да е трудна и сложна социалистическата революция в областта на културата и съзнанието, тя трябва настойчиво и последователно да се извършва, защото остарелите, отживелите времето си възгледи и отживелици със своето въздействие върху хората са спирачка в движението на нашето общество по пътя на социализма“ (стр. 85—86).

И наистина редица проблеми, които поставят социалистическото строителство и културната революция, не са разработени теоретически, нито са намерили своето място и в нашата литература и изкуство. И литературата, и изкуството изостават от достиженията на нашето социалистическо строителство, от дълбоките преобразования в нашата страна, не са достатъчно свързани с живота.

Правилно бе отбелязано в доклада на др. Тодор Живков, че един от главните въпроси на нашата културна революция е преустройството и развитието на художествената литература, на изкуството върху основите на маркистко-ленинската идеология. Под големите грижи на партията и народната власт се създадоха условия за непрестанен подем на литературата, изкуството и културата. И наистина през последното десетилетие се появиха редица ценни творби на художествената литература, музиката, живописата, скулптурата, архитектурата, театъра и киното, които отразяват ярко и сполучливо не само историческото минало и борбите на народа за освобождение, но и неговия героичен труд за изграждане на социалистическото общество. Има също така известни достижения и в нашата литературна теория, художествената критика и пр.

Но борбата на идеологическия фронт днес добива особено значение — като отпор срещу идеологическото настъпление на капиталистическата класа, на империалистическите агресори и тяхната агентура — ревизионизма.

Никога идеологическата борба, пропагандата не е играла такава огромна роля в международните отношения, както в наши дни. Времето, когато външно-политическата активност на държавата се изчерпваше с политически, военно-стратегически и икономически мероприятия, е отишло в миналото. През XX век, в епохата на империализма — епохата на световните войни и социалистическите революции, играе все по-голяма роля

новата област на външно-политическата дейност — областта на идеологическата борба.

Това, разбира се, не е случайно. Растежът и значението на тая борба в международните работи се обуславя от огромните социални и политически изменения, които се извършиха в наше време. Тези изменения разкриват началото на нова ера в историята на човечеството — прехода от капитализма към социализма, ерата на ликвидиране експлоатацията и колониалния гнет и победата на социализма.

Към съзнателна политическа дейност се пробуждат стотици и милиони трудещи се в колониалните и зависимите страни, които се надигат на борба за освобождение от игото на империалистическата експлоатация и за социален прогрес.

Все по-широки народни маси се въвличат в съзнателната класова борба и в капиталистическите страни. Даже там, където още господствуват експлоататорите, трудещите се стават огромна политическа сила, с която не могат да не се съобразяват капиталистическите управници.

Растежът на ролята на народните маси в обществения живот означава едновременно и растеж на ролята на идеологията, на идеологическата борба, на борбата за ума на хората.

Народите искат мир, искат права и свободи, искат хляб и пр. На империалистическите хищници е трудно да спечелят тия маси за тяхната противонародна, реакционна политика. Те са принудени да заблуждават, да дезориентират трудещите се маси, да ги разоръжат идеологически. Но това, разбира се, днес никак не е лесно, защото съществуват мощни партии на пролетариата, които разпространяват все по-широко между народа социалистическото учение. То им сочи пътя за освобождение, за победа, за по-щастлив живот. И буржоазията хвърля все повече сили и средства за широка пропаганда. В своето заслепление, което е свойствено на всяка исторически загиваща класа, съвременната буржоазия се надява да върне колелото на историята назад, да задържи с насилие и заблуждение трудещите се под своето влияние.

Но, както пише известният американски социолог Д. Лернер, идеите, които Америка предлага на световния политически пазар, през последните 30 години намират все по-малко и по-малко покупатели. Все по-голям брой хора от целия свят разбират, че това, което американските империалисти предлагат, представлява стара развалена стока.

Съзнанието за своята идеологическа слабост заставя управляващите кръгове както в Америка, така и в другите капиталистически страни трескаво да търсят идеи, с които могат да привлекат народните маси. И затова те все по-широко и широко се ползват от чужди идеи и лозунги, които се опитват да присвоят и направят като свои.

Империалистите са загубили всякаква морална опора в живота, тяхното знаме се търкаля в калта. Поради това те плават като пирати под фалшиво знаме, тръбят непрестанно за „свобода“, „демокрация“ и пр. За да заблудят народните маси, те твърдят, че „класовата борба все повече и повече изчезва, че капиталистическата държава не е класова държава, а общонародна, че капитализмът не е система на експлоатация и потисничество, говорят за „народен капитализъм“, „демократичен капитализъм“ и пр.

За съжаление намират се все още хора, дори наши другари, идеологически неподготвени, които се улавят за някои от пропагандните въдици на буржоазията, защото не разбират пъклените замисли и коварните цели,

които се прикриват зад примамливите лозунги. На такава основа се оживи напоследък ревизионизмът, тая политическа и идеологическа агентура на империализма в работническото движение, в социалистическия лагер. Разбира се, ревизионизмът не е нещо ново. Още към края на миналото столетие и началото на настоящото, т. е. началото на епохата на империализма буржоазията в своето политическо и идеологическо настъпление срещу работническата класа и нейната идеология потърси и свои представители вътре в работническото движение, които да ѝ помогнат в идеологическото разоръжаване на пролетариата, на трудещите се маси. Тая агентура тя намери в лицето на ревизионистите, комплектувани преди всичко от работническата аристокрация, на която отделяше по нещо от своите печалби. Разбира се, опортюнизмът бе бит, той не може да изпълни напълно задачата на буржоазията, но той създаде немалко трудности в борбата на работническата класа.

Друго е положението сега. Тъй като работническата класа е взела властта в свои ръце в редица страни и е създадена цяла социалистическа международна система начело с великия Съветски съюз, империалистите чувствуват, че не е достатъчно да подкупят само един определен брой ренегати от работническата класа в своите страни. Тяхната задача е интернационална. Продължавайки да провеждат политика на подкуп в своите собствени страни, империалистите начело с монополистите в САЩ всячески се стремят да откъснат и някои от социалистическите страни. Те търсят буржоазно-националистически или неустойчиви идейно-политически, кариеристически и пр. елементи, за да ги подкупят и да направят от тях оръдия в усилията си да разстроят международното комунистическо движение, да разхлабят единството между страните от социалистическия лагер. Най-цялостен израз на съвременния опортюнизъм дадоха югославските ръководители със своята програма на VII конгрес на Съюза на югославските комунисти. И отношението на империалистите към югославските ръководители е типично отношение на господари към техни агенти.

За да се даде решителен отпор на капиталистическото настъпление на идеологическия фронт, за да се разгроми без остатък ревизионизмът, е необходимо цялата наша интелигенция, всички наши кадри да усвоят напълно и творчески марксистко-ленинската идеология и да се борят с всички сили за нейната чистота. Ето защо и VII конгрес спря толкова много вниманието на нашата партия върху задачите на идеологическия фронт. Това задължава и нашите творчески работници да разберат огромното значение на марксистко-ленинската идеология и в областта на тяхното творчество, в областта на литературата и изкуството. Известно е, че политическата основа на изграждането на новата култура, литература и изкуство — това е пролетарската диктатура, а идеологическата основа на новата култура, литература и изкуство — това е марксизмът-ленинизмът. Ръководител на културната революция, на културното строителство е комунистическата партия. Всяко подценяване на мястото и ролята на марксистко-ленинската идеология води до объркване не само в политическия живот, но и в областта на културното и художествено творчество. А това подценяване е безспорно един от основните недостатъци и на нашия фронт на литературата и изкуството. Седмият конгрес поставя задачата тая слабост да бъде ликвидирана без остатък. Теорията на марксизма-ленинизма — това е нашият компас, нашата пътеводна звезда, а партията — организатор и ръководител.

През цялата своя история нашата партия неуморно се е борила за тържеството на марксистко-ленинската идеология, против буржоазната идеология във всички нейни разновидности, борила се е против всички и всякакви видове ревизионизъм, догматизъм и доктринерство. Партията винаги е разглеждала идеологическата работа като една от най-важните свои задачи, правилното решение на която е осигурявало мобилизацията на народните маси.

Огромна е днес обществено-преобразователната сила на социалистическата идеология, проникната от дълбок революционен оптимизъм, от благородните идеи на дружбата между народите, от твърдата вяра в неизчерпаемите творчески сили на народа. Идеологическата работа на партията е важен фактор в изграждането на социализма в нашата страна, тя дава възможност успешно да се решават задачите, които стоят пред нас.

Важен дял на идеологическия фронт заемат литературата и изкуството. Известно е, че един от главните въпроси на нашата културна революция беше преустройството и развитието на художествената литература, на изкуството върху принципите на марксизма-ленинизма, върху принципите на социалистическата идеология. Както бе отбелязано на VII конгрес на партията, тая задача в основни линии е решена.

Известно е, че литературата и изкуството никога не са съществували и не съществуват сами за себе си. Българските марксисти винаги са водили борба срещу опитите да се прикрива класовият характер на литературата и изкуството, срещу проповедите за аполитичност и безидейност на изкуството, гледали са на литературата и изкуството като на могъщо оръжие за издигане класовото осъзнаване на работниците, трудещите се маси и народната интелигенция, за засилване борбата против буржоазно-капиталистическия строй. На тия класови, марксистически позиции стои и днес Българската комунистическа партия в схващанията си за задачите и характера на литературата и изкуството, макар обстановката сега у нас да е коренно изменена. Нашата партия си дава сметка за огромното идейно и естетическо влияние на художествените творби върху масите, за грамадните възможности на литературата, киното, театъра, музиката и живописа за възпитание на трудещите се. Тъкмо в това се състои днес и главното предназначение на нашата литература и изкуство — да възпитава и старите, и младите поколения на патриотизъм, на комунизъм, на готовност да отдават изцяло своя труд на социалистическата ни родина.

В доклада на ЦК на БКП пред VII конгрес, изнесен от др. Тодор Живков, се казва:

„Главното предназначение на литературата и изкуството е да помагат на партията за комунистическото и естетическо възпитание на народните маси, за преодоляване на отживяващите идеи и представи от капиталистическия свят в тяхното съзнание“ (стр. 90).

С радост трябва да отбележим, че литература и изкуството са изпълнявали успешно тая роля. Тъкмо срещу това правилно разбиране за ролята на литературата и изкуството е насочила своето настъпление на идеологическия фронт капиталистическата реакция, както и нейната агентура — ревизионистите.

Пред последните две-три години под натиска на реакционната буржоазна идеология се нароиха в чужбина, а имаше отделни прояви и у нас, по същество ревизионистически възгледи и „теории“ против класовия принцип и партийното ръководство в областта на литературата и изкуството, против пролетарската диктатура, против преустройството и разви-

тието на литературата и изкуството върху основите на марксистко-ленинската идеология, против социалистическия реализъм, за „свобода“ в творчеството и т. н. Към тях могат да се прибавят и отделни неправилни схващания за културното наследство.

Под натиска на буржоазните идеолози и на неизживени напълно буржоазни и дребнобуржоазни възгледи и разбирания някои неустойчиви елементи главно из средата на интелигенцията у нас започнаха да се огъват и да правят в едни случаи съзнателни, в други несъзнателни идеологически отстъпки. Както посочва др. Тодор Живков в речта си на отчетно изборното събрание на Съюза на българските писатели: „Под формата на борба против сектантското и ограниченото тълкуване на наследството често се защитава упадъчното в нашата литература и изкуство, прави се идеологически компромис с буржоазно-формалистическата линия в естетиката, което открива пролуки за промъкване на безидейността и на буржоазната идейна контрабанда“. Отстъплението от основни положения на марксистическата идеология, което по своята същина е ревизия на тая идеология, е толкова по-опасно, защото се прикрива често пъти под маската на „творческо приложение на марксизма“, на неговото „по-нататъшно развитие“.

С радост обаче трябва да се отбележи, че огромната част от нашите идеологически работници с чест изпълниха и изпълняват своето задължение на борба срещу буржоазното идеологическо настъпление, срещу ревизионизма, за защита чистотата на марксизма-ленинизма, макар че в отделни случаи борбата не се води достатъчно настойчиво. Така например в дискусиата върху проблемите на социалистическия реализъм между български и чехословашки автори на страниците на „Литературен фронт“ бяха недостатъчно под ертани ревизионистическите тенденции в изказванията на някои чехословашки другари. Най-характерна в това отношение бе статията на Ян Циганек „Естетиката в двоумение“ — Прага, сп. „Квентен“, бр. 9, препечатана в „Литературен фронт“, бр. 25 от 1957 г. За съжаление открито ревизионистическите схващания, прокарани в нея, не срещнаха нужния отпор. А Ян Циганек се обяви например против делението на културата на буржоазна и социалистическа, като издига и „доводи“ против приемането на социалистическия реализъм за господстващ метод в изкуството на социалистическите страни. Той отрече идейността като закон в развитието на изкуството.

Други някои наши другари, увлечени от изказванията на чужди автори, побързаха да се обявят в защита на схващането, че наред с марксистко-ленинския мироглед съществува и друг специален „художествен мироглед“. Всъщност грижата за обособяване на особен художествен мироглед в края на краищата води до подценяване ролята и значението на единствено правилния марксистко-ленински мироглед за създаването и по-нататъшното развитие на нашето социалистическо-реалистично изкуство. И, без да искат, тия другари изпаднаха на позициите на някои автори от „Литературная газета“, които миналата година прокараха тенденцията, че мирогледът едва ли има значение за развитието на художествения метод, тъй като реализмът се развива съобразно своята „вътрешна логика“. А подобни схващания са очевидно предизвикани от стремежа да се освободи художественият метод от всякаква зависимост на мирогледа. Не бива да се поставя под съмнение безспорното — огромната роля на мирогледа на художника за художествения метод и за художественото творчество, не бива да намаляват ни най-малко усилията за утвържда-

ване на най-прогресивния и абсолютно необходимия днес за истинското, за голямото художествено творчество марксистко-ленински мироглед.

Други автори, в справедливата си борба срещу занаятчийството в литературата и изкуството, срещу писането без повелята на сърцето, побързаха да се обявят против актуалността на изкуството, поискаха нашите писатели и художници да изчакват събитията, да не докосват парливите въпроси на деня. А тази позиция, доведена до логическия си край, означава откъсване от принципа на партийността и намалява до минимум действено-възпитателната роля на литературата и изкуството. Всъщност изкуството само тогава може да бъде голямо, когато върви в крак с времето, когато отразява най-вълнуващите проблеми на обществения живот и подпомага неговото развитие. Това важи в още по-голяма степен за изкуството на социалистическия реализъм, което си поставя за цел не само да забавлява хората, не само и да обяснява нещата, но и да съдействува за изменението на света.

От решенията на партията по идеологическите въпроси и по-специално от поздравленията на ЦК на БКП до отчетно-изборното събрание на Съюза на писателите, от речите на др. Тодор Живков и др. Антон Югов пред писателите, и особено от доклада на ЦК на БКП пред VII конгрес, а също така от решенията на КПСС, на Китайската и редица други партии стана напълно ясно, че няма никакви основания да се предлага каквато и да е ревизия на създадените от Маркс, Енгелс и Ленин принципни положения за характера и задачите на литературата и изкуството, че и в областта на естетиката марксистко-ленинското учение не е остаряло, а напротив — дава и ще дава най-верния и точен критерий за обяснение и разрешение на проблемите на художественото творчество и е здрава теоретическа основа за изграждането на нашето ново, социалистическо изкуство.

Решенията на VII конгрес на нашата партия задължават да се достигне още по-висока комунистическа идейна наситеност в произведенията на литературата и изкуството. Художественото творчество може да бъде жизнено, да се ползува с любовта и уважението на масите, да оказва дълбоко въздействие върху тях и ги възпитава истински, само ако е проникнато от комунистическата идейност. Днес всякакъв друг мироглед, всякакви други идейни разбирания, освен комунистическите, са негодни да дадат вярно и точно схващане на общественно-икономическите промени в страната и в света и да бъдат верен компас в ръцете и на самите творци в областта на литературата и изкуството.

Решенията на VII конгрес ни задължават да бъдем сред живота, сред народа, да заживеем с ентузиазма на строителите на социализма. Социалистическият труд в града и селото днес е не само фактор в развитието на производството, но и важен идеологически фактор, който спомага за духовното развитие на хората. След като у нас победиха социалистическите производствени отношения в града и селото, заличиха се принципните различия между целта на общественото производство и интересите на отделните индивиди. Трудът стана едновременно и важна сфера на обществената дейност на хората, мерило за тяхната нравственост, за верността и предаността им към родината. Разбира се, възпитанието на социалистическото отношение към труда е едновременно и борба с отживелиците от миналото в съзнанието на трудещите се. В социалистическия колективен труд се изработват у хората нова етика, нови морални отношения: спазване на съзнателната дисциплина, чувство на обществен дълг, вярност към целите на колектива, преодоляване на индивидуализма и егоизма и пр.

Ето каква съкровищница от най-разностранны духовни ценности е социалистическият труд. Но не всички разбират дълбокия творчески смисъл на връзката между хората на литературата и изкуството с работниците и селяните, не разбират, че тая жива творческа връзка съединява способността на личността с мъдростта на масите. Нашият народ високо цени личните способности на научния и културен работник, на писателя и художника, защото знае какво значение те имат в изграждането на културата, но също така не трябва да забравяме, че в наше време личните способности на тоя или оня деец са концентриран израз на разума на масите и ако откъсваме от масата тия способности, не общим, не сътрудничим с нея, те изгубват своята сила, те пресъхват.

Седмият конгрес постави пред целия наш народ, но особено пред нашата интелигенция задачата да се учи, да издига своята квалификация и то не само от книгите, но и в практиката, в работата и борбата, във взаимното съревнование и творческите дискусии.

Литературата и изкуството могат да се развиват само в тясна връзка с живителната политика на партията. Няма никакъв здрав смисъл апелите за бягство от политиката, от проблемите на днешния живот. Начертаната от VII конгрес партийна линия е най-висшето достижение на марксистко-ленинския анализ на нашата действителност, на основните тенденции в нея. От тая висина ще можем най-добре да разберем, да осветлим всички останали проблеми, засягащи отделните области на производството и културата на нашия материален и духовен живот.

Със своето гражданско поведение, с активното си участие в борбата против капитализма и фашизма, а сега в строителството на социализма, голямата част от дейците на литературата и изкуството у нас са показали на дело от какви позиции най-добре, най-правилно и цялостно може и трябва да се отразява животът. Това са безспорно позициите на социалистическия реализъм, позициите на марксистко-ленинската партийност и народност. Лишени са от всякакво основание възгледите, че методът на социалистическия реализъм е недостатъчен, „тесен“ да обхване и предаде истината на живота, че били необходими и други „по-широки“ методи. Днес у нас няма и не може да има друг метод на художествено творчество, който би дал на изкуството възможност най-вярно, пълно и точно да отрази жизнената правда, тенденциите на общественото развитие, освен метода на социалистическия реализъм. И това е закономерно, защото социалистическият реализъм е творчество от позициите на единствената докрай прогресивна научна и революционна идеология — марксистко-ленинската идеология, защото социалистическият реализъм съдържа в себе си и развива по-нататък всичко най-ценно от изкуството в миналото, защото, опирайки се на марксизма-ленинизма, той разкрива и новото, бъдещото, защото този метод се утвърди и наложи от самото развитие на литературата и изкуството.

Плодотворният, творчески характер на метода на социалистическия реализъм ясно личи от големите завоевания на литературата и изкуството у нас през годините на народната власт. Ярка манифестация на този метод са достиженията на съветската литература и изкуство, които са били и си остават велик пример и за българските творци.

Социалистическият реализъм изисква от художествените творци да отразяват винаги в своите произведения правдата за живота, неговото богато, неговото сложно, противоречиво съдържание. Нашата социалистическа действителност е пълна с конфликти, достойни за вниманието на

всеки художник: борбата срещу старото, срещу съпротивата на враговете, срещу остатъците от буржоазната идеология, възпитание и морал, срещу бюрократизма, индивидуализма и егоизма, възгордяването и откъсването от народа и пр. Няма полза от стремежите да се дава в опростен вид животът, да се лакира действителността. Вредно е, когато се прикриват съществуващите недостатъци и противоречия. Това неминуемо поражда самодоволство и успокоение, убива стремежа към съвършенство.

Но още по-неправилно и вредно е, когато в желанието да се покажат недостатъците и конфликтите се клевети и изопачава действителността, когато отделни отрицателни явления и характери, каквито има и не може още да няма у нас, се обобщават от чужди за нас позиции и се създават произведения, които обективно са насочени не против самите отрицателни явления и характери, а против социалистическия строй, против партията и партийната политика, против нейната идеология. Такива произведения дезорганизируют хората, объркват ги, пречат им да видят действителните отрицателни страни на живота и техните типични носители, рушат у читателя вярата в партията и социализма. Те не мобилизират и организират, не възпитават комунистически. Тъкмо обратно. Животът всекидневно и всекичасно показва предимствата на пролетарската марксистко-ленинска идеология над буржоазната, на социализма над капитализма в политическо, икономическо и културно отношение, показва с безброй факти, че социализмът, въпреки трудностите, свързани с неговото изграждане, е хиляди пъти по-народен, по-човечен, по-съвършен от капитализма. Защо тогава в литературата животът трябва да бъде представен другояче, като в криво огледало? Именно жизнената правда изисква от художественото творчество да се утвърждава новото, прогресивното, социализмът, да се помага за преодоляване на недостатъците и трудностите по неговия път и същевременно да се изобличават и осъждат капиталистическите порядки и политика, варваризмът на империалистите като врагове на мира, прогреса и културата, като врагове на човечеството, да се показва неизбежната гибел на капиталистическата система.

В решенията на VII конгрес на нашата партия бе подчертано още еднъж огромното значение на художествените достойнства на произведенията на изкуството. Никого не могат да задоволят бездарно написаните творби, та макар в тях да не липсва правилна идейна и политическа насоченост. Социалистическият реализъм не е нито голо идейно съдържание, нито „чиста“ форма, то е диалектическо съединение на социалистическата по своето съдържание и тенденции жизнена правда, станала в произведенията художествена правда, на високата комунистическа идейност и партийност с високо художествената форма на произведението. Първостепенна задача на литературната и художествена критика, поставена от VII конгрес на нашата партия, е да бди за идейната чистота, за утвърждаване на комунистическата партийност, за издигане идейно-художественото равнище на българското изкуство.

Правилната насока за развитието на литературата и изкуството в нашата страна, дадена от V и VI конгрес, се потвърди с нова сила и на VII конгрес на партията, на който се начертаха и основните линии за по-нататъшното развитие на нашата литература и изкуство. Необходимо е нашите творчески съюзи и съответните литературни институции и учреждения, както и всеки писател и културен деец, да изучат най-сериозно материалите от VII конгрес и особено докладите и резолюциите и да направят най-конкретни изводи за работата на фронта на литературата и изкуството, да

разкрият отделните слабости и недостатъци в работата и набележат конкретни пътища и средства за тяхното преодоляване.

Няма съмнение, че литературата и изкуството, нашата литературна наука и критика решават своите актуални творчески задачи от върха на достиженията, които те имат досега и в борбата за своето по-нататъшно развитие ще се равняват по висотата, при която работи творчески и взе своите исторически решения VII конгрес. Изходната позиция, от която литературата и изкуството пристъпват към изпълнение на поставените им задачи от решенията на VII конгрес — това е разкритото социалистическо съдържание на нашето развитие, победата на социализма над капитализма и изграждането на сградата на социализма. Главната задача на литературата и изкуството в нашата страна е да уловят и пресъздадат в художествени образи тъкмо сложните процеси, яростната борба на новото, промените в съзнанието и поведението на хората и тяхното непрестанно укрепващо се съзнание, че те са господари на живота си и все повече стават господари на силите на природата и обществото. А това са то и положителните герои на нашето време, двигателите на нашето обществено развитие, които под мъдрото ръководство на партията строят нашата икономика и култура, строят новия живот — по-висш и по-справедлив, по-радостен и щастлив.

Изпълнението на решенията на VII конгрес на нашата партия налагат единство на писателския колектив и хората на изкуството върху принципите на марксистко-ленинския мироглед, сплотеност около партията и нейния Централен комитет, сурова, безпощадна и принципна борба против ревизионизма и всички и всякакви буржоазни и дребнобуржоазни влияния, както и против упадъчните явления в творчеството на някои писатели, колкото и ограничен да е техният брой. Въоръжени с метода на социалистическия реализъм, във всеотдайна служба на народа и делото на социализма нашите творци ще постигнат още по-големи успехи, ще издигнат литературата и изкуството на нов, по-висок етап.